

РЕКОМЕНДАЦІЇ
X Міжнародної науково-практичної конференції
«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ В МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ»
(Київ, 11–12 грудня 2025 року)

На нинішньому етапі розвитку суспільних відносин питання боротьби з корупцією є надзвичайно важливими для України, яка виборола свою незалежність і нині дає гідну відсіч агресії РФ, утвердилася як самостійна держава у колі світової спільноти. Корупція залишається однією з найсерйозніших загроз для національної безпеки, стабільності державного управління та довіри громадян до влади в Україні.

Саме тому від належного функціонування системи запобігання корупції залежить не лише стабільність політичної системи, а й обороноздатність держави, її енергетична безпека, залучення міжнародної допомоги, інвестицій, виконання зобов'язань у межах євроінтеграційного курсу, сталість демократичного розвитку нашої країни.

Зазначене спонукає до втілення в усі ланки державного механізму принципів законності, доброчесності та справедливості, неухильного додержання всіма державними службовцями приписів норм права, подолання випадків хабарництва, незаконного одержання посадовими особами матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг. Постає необхідність формування концепції розвитку законодавчої бази протидії корупції, спрямованої на усунення наявних недоліків, підвищення узгодженості нормативно-правових актів і забезпечення практичної реалізації принципів доброчесності, відкритості й підзвітності в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Актуальною є потреба подальшого забезпечення стабільності й сталості антикорупційної політики, а також належного ресурсного забезпечення її реалізації в довгостроковій перспективі. Серед викликів, які постають перед Україною у сфері антикорупційної політики, є не лише забезпечення високого рівня реалізації заходів Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, а й заходів наступної державної антикорупційної програми з виконання нової антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки, проєкт якої наразі розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції.

З огляду на зазначене, сучасне покоління громадян нашої держави має утверджувати стійкість до корупційних виявів, що набуває стратегічного значення та є ключовим маркером суспільних змін, рівня довіри громадян до держави. У контексті глобальних викликів і післявоєнного відновлення України забезпечення прозорості та відповідності освіти європейським стандартам є критично важливим, етичні стандарти повинні стати нормою поведінки для курсантів, студентів, слухачів, науково-педагогічних та наукових працівників, адміністрації закладів вищої освіти.

Освітній простір має стати місцем, де неприйняття нечесності стає не декларацією, а внутрішньою ціннісною орієнтацією студентства, що є запорукою розвитку України як правової та демократичної держави. Саме тому заклади

вищої освіти зі специфічними умовами навчання повинні доєднатися до реалізації Стратегії розвитку доброчесності в освіті на 2026–2030 роки, інвестуючи в довіру, якість, інновації та побудову демократичної, правової держави з метою системного вдосконалення освітнього середовища, запровадження прозорих практик управління та підвищення культури доброчесності в усіх ланках освіти.

З огляду на викладене, учасники X Міжнародної науково-практичної конференції «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі»,

ураховуючи рекомендації міжнародних науково-практичних конференцій у сфері запобігання корупції та круглих столів з питань визначення корупційних ризиків у діяльності МВС, шляхів запобігання та протидії корупції в МВС, проведених МВС упродовж поточного року спільно з: Одеським державним університетом внутрішніх справ 26 березня та 09 грудня, Дніпровським державним університетом внутрішніх справ 21 березня та 24 квітня, Львівським державним університетом внутрішніх справ 25 квітня та 20 листопада, Донецьким державним університетом внутрішніх справ 5 вересня, Харківським національним університетом внутрішніх справ 28 жовтня, а також проблемні питання, підняті під час навчань з антикорупційної тематики для уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції закладів, установ, та підприємств, що належать до сфери управління МВС;

визначаючи необхідність подальшого впровадження принципів доброчесності в органах державної влади та місцевого самоврядування як одного з важливих принципів у реалізації антикорупційної політики,

усвідомлюючи необхідність розроблення наступної державної антикорупційної програми з виконання нової антикорупційної стратегії на 2026-2030 роки,

ураховуючи необхідність реалізації Стратегії розвитку доброчесності в освіті на 2026–2030 роки та відповідного Плану заходів з розвитку доброчесності у сфері загальної середньої, професійної та вищої освіти на 2026–2030 роки,

з огляду на те, що впровадженням інституційних і законодавчих реформ, спрямованих на протидію корупції, сприяє прозорості та підзвітності державного сектору, а в умовах, коли корупційні схеми перестають домінувати, підвищується конкурентна спроможність суб'єктів господарювання, створюються сприятливі умови для розвитку інвестиційних проєктів, що позитивно позначається на економіці країни,

зважаючи на необхідність ужиття кардинальних заходів реагування на результати викриття корупційних правопорушень у сфері енергетики, що мали значний суспільний резонанс, учасники X Міжнародної науково-практичної конференції

РЕКОМЕНДУЮТЬ:

Верховній Раді України:

1. Затвердити Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки.

2. Опрацювати пропозиції щодо внесення змін і доповнень до:
Закону України «Про запобігання корупції» стосовно:

– забезпечення можливості перевірки кандидатів на посади публічної служби, щодо яких спеціальну перевірку не проводять, для чого ч. 2 ст. 59 Закону доповнити абзацом п'ятим такого змісту: «на запит державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з метою проведення перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, на відповідність вимогам, встановленим до претендентів на вступ на публічну службу в ці органи»;

– урегулювання терміну зберігання відомостей про притягнення фізичних осіб до дисциплінарної відповідальності за порушення ними інших вимог Закону України «Про запобігання корупції» та доповнити ч. 4 ст. 59 новим пунктом:

«4. Строк зберігання відомостей в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, становить:

1) відомостей про притягнення до дисциплінарної відповідальності фізичної особи за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» – 1 рік...

...б) закінчення 15-річного терміну з дня внесення до Реєстру відомостей про особу, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення».

«Відповідно пункти 1–4 вважати пунктами 2–5»;

– здійснити гармонізацію положень п. 2 ч. 1 ст. 26 Закону, ст. 43 Закону та ч. 1 ст. 172⁸ Кодексу України про адміністративні правопорушення;

Кримінального кодексу України:

– здійснити гармонізацію положень ст. 201² КК України «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги» з нормами ст. 190 КК України «Шахрайство» та ст. 191 КК України «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем», усунувши дублювання та забезпечивши чіткі критерії відмежування складів зазначених кримінальних правопорушень.

Кабінету Міністрів України:

– затвердити державну антикорупційну програму з виконання Антикорупційної стратегії на 2026-2030 роки;

– розглянути питання про визначення суб'єкта, відповідального за координацію взаємодії між органами (підрозділами), діяльність яких пов'язана з реалізацією нормативно-правових положень Закону України «Про запобігання корупції»;

– переглянути п. 8 Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 171, у частині конкретизації змісту взаємодії уповноважених суб'єктів, оскільки текст чинної норми визначає лише суб'єктів, їхні повноваження, форми, правові підстави та засоби здійснення обміну відомостями;

– визначити можливість нормативно-правового закріплення меж, форм і способів залучення громадськості до взаємодії між органами (підрозділами), діяльність яких пов'язана з реалізацією положень Закону України «Про запобігання корупції».

Національному агентству з питань запобігання корупції:

– з метою нормативного регулювання до вимог міжнародного стандарту ISO 37001 щодо аналізу контрагентів у сфері публічних закупівель опрацювати питання внесення змін до Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції (наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 27 травня 2021 року № 277/21), а саме виключити п. 12 розділу III (Права уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи)) «проводити аналіз потенційних та наявних контрагентів відповідного органу і надавати інформацію про них керівникові відповідного органу» та внести його до розділу II (Основні завдання та функції уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи)) у тому самому трактуванні;

– ініціювати внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме:

1) примітку до ст. 22 «Можливість звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення» з переліком статей, за порушення яких не застосовують цю норму, доповнити словами «а також до правопорушень, пов'язаних із корупцією»;

2) ст. 38 «Строки накладення адміністративного стягнення» доповнити частиною 9 такого змісту: «Днем виявлення правопорушення є день складання протоколу про адміністративне правопорушення»;

3) у ч. 2 ст. 268 «Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності» видалити з переліку статей, під час розгляду справ про адміністративні правопорушення за якими обов'язкова участь особи, що притягається до адміністративної відповідальності, ст. 172⁴–172⁹, що встановлюють відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією;

– розглянути можливість посилення координаційної ролі антикорупційних уповноважених підрозділів міністерств стосовно антикорупційних уповноважених підрозділів центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує відповідний міністр, закріпивши таке повноваження у Типовому положенні про уповноважений підрозділ;

- опрацювати питання щодо надання антикорупційним підрозділам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади повноваження погоджувати призначення/звільнення керівників уповноважених підрозділів територіальних органів, підвідомчих установ, які належать до сфери управління відповідного міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади, закріпивши таке повноваження у Типовому положенні про уповноважений підрозділ;

– опрацювати можливість законодавчого закріплення поняття «доброчесності» та внесення відповідних змін до назви розділу VI Закону України «Про запобігання корупції» – «Правила етичної та доброчесної поведінки» з відповідними змінами в цьому розділі;

– розглянути питання щодо внесення змін до Порядку оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року № 3, якими закріпити обов'язковість рубрики «Запобігання корупції» на офіційних вебсайтах державних органів;

– долучитися до розроблення законопроекту, яким запроваджують інститут добросовісності для перевірки працівників органів правопорядку та прокуратури, визначають критерії добросовісності та механізм її перевірки, що передбачено Комплексним стратегічним планом реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленим Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 272/2023;

– розширити масштаб платформи Study.NAZK, додавши модулі з міжнародної практики етичного врядування та сучасних розслідувальних інструментів;

– опрацювати питання щодо необхідності створення на базі Національного агентства з питань запобігання корупції методичного центру з розслідування корупційних правопорушень для розроблення та оновлення практичних керівництв, типових чек-листів, алгоритмів дій слідчих (детективів) та аналітиків;

– внести зміни до Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 20.08.2021 № 539/21, а саме: абзац 1 пункту 6 викласти в такій редакції:

«У випадку встановлення факту неподання чи несвоєчасного подання декларацій суб'єктами декларування згідно з вимогами Закону відповідальний підрозділ (особа) відповідного органу повідомляє про це Національне агентство упродовж 3 робочих днів з дня виявлення такого факту. Повідомлення Національного агентства про факт неподання чи несвоєчасного подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (додаток 1), надсилається засобами поштового зв'язку (рекомендованим листом)».

Міністерству внутрішніх справ України:

– із залученням громадськості, центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує Міністр, Національної гвардії України, територіальних органів, закладів, установ та підприємств, що належать до сфери управління МВС, здійснити оцінку ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України, розробити заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, визначити осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси та в установленому порядку затвердити Антикорупційну програму Міністерства внутрішніх справ України на 2026–2028 роки;

– продовжити розповсюдження інформаційно-роз'яснювальних матеріалів з антикорупційного законодавства серед закладів, установ й організацій та інших

підрозділів системи МВС, зосереджуючи увагу на їх регулярному оновленні для підвищення обізнаності та професійної підготовки співробітників на всіх рівнях;

– продовжити співпрацю, зокрема, з Програмою НАТО «Виховання доброчесності» (Програма VI), Консультативною місією ЄС в Україні, Женевським центром урядування у секторі безпеки (DCAF) в частині залучення міжнародної технічної допомоги до проведення антикорупційних навчальних та комунікаційних заходів, залучення іноземних експертів під час розроблення нових нормативно-правових актів, зосередивши увагу на інтеграції міжнародних стандартів доброчесності та принципів прозорості в правила та вимоги, що регламентують діяльність працівників публічної служби.

Офісу Генерального прокурора:

– підвищити ефективність міжвідомчої взаємодії між прокурорами, органами досудового розслідування шляхом запровадження єдиних стандартів процесуального керівництва у справах про кримінальні правопорушення, що передбачатимуть узгодженість дій усіх учасників кримінального провадження, а також забезпечення прозорості й підзвітності прокурорів у процесі підтримання державного обвинувачення;

– створити систему внутрішнього моніторингу ефективності розслідувань і судового розгляду проваджень про корупційні правопорушення, що дасть змогу підвищити якість доказової бази, уникнути процесуальних зловживань і забезпечити реальну реалізацію принципу невідворотності покарання.

Державній службі України з надзвичайних ситуацій:

– розробити єдиний відомчий стандарт антикорупційної освіти персоналу ДСНС відповідно до вимог законодавства та рекомендацій Національного агентства з питань запобігання корупції;

– розширити застосування цифрових інструментів у діяльності підрозділів цивільного захисту, зокрема автоматизованих систем контролю, електронних реєстрів і системи моніторингу службової діяльності.

Консультативній місії Європейського Союзу в Україні:

– розглянути можливість щодо подальшої підтримки органів системи МВС у реалізації затверджених Урядом України заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки та заходів в межах програми міжнародної технічної допомоги «Операційна підтримка у наданні стратегічних консультацій щодо реформування сектору цивільної безпеки України (2024-2027 рр.)»

Представництву НАТО в Україні за Програмою розбудови доброчесності, цілісності, прозорості та зниження корупційних ризиків в роботі оборонних та безпекових інституцій (Програма VI):

– розглянути можливість щодо подальшої підтримки сектору безпеки та оборони з надання всебічної допомоги у реалізації антикорупційних заходів та запровадження принципів доброчесності відповідно до вимог НАТО.

Закладам вищої освіти, що належать до сфери управління МВС:

– продовжити практичні заходи з реалізації положень Методичних рекомендацій щодо застосування інструментів та механізмів для трансформації

різних сфер функціонування закладів вищої освіти на засадах прозорості та доброчесності, розроблені Національним агентством з питань запобігання корупції, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 17 квітня 2025 року № 576;

– упроваджувати в діяльність закладів результати реалізації Плану заходів з розвитку доброчесності у сфері загальної середньої, професійної та вищої освіти на 2026–2030 роки;

– упроваджувати інформаційні заходи, залучати медіа, систематично проводити мотиваційні заходи, круглі столи, конференції з метою поширення передового досвіду та зниження корупційних ризиків у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання;

– продовжити подальшу співпрацю з науковим центром проблем виховання доброчесності та запобігання корупції в секторі безпеки й оборони Національного університету оборони України в частині реалізації ініційованих заходів з розроблення уніфікованої програми з виховання доброчесності для навчальних закладів сектору безпеки та оборони України;

– поширювати та, за необхідності, оновлювати інформаційні та методичні матеріали щодо застосування законодавства у сфері публічних закупівель, а також з питань впровадження процедури антикорупційної перевірки контрагентів. Регулярно проводити навчання співробітників, відповідальних за цим напрямком, з метою підвищення рівня обізнаності з нормативними вимогами та інструментами проведення такої перевірки;

– розглянути можливість щодо розроблення та поширення вдалих практик з розбудови доброчесності та запобігання корупції з метою участі у проєкті, започаткованому Національним агентством, спрямованому на популяризацію кращого досвіду роботи з розбудови доброчесності та запобігання корупції в органах публічної влади та інших інституціях з метою посилення ефективності антикорупційних уповноважених через позитивний приклад;

– продовжити практику проведення просвітницьких заходів з питань запобігання корупції, реалізації антикорупційної політики, дотримання професійної етики та доброчесності для працівників територіальних органів МВС України, закладів, установ та підприємств, що належать до сфери управління МВС;

– орієнтувати всіх учасників освітнього і наукового процесу на дотримання ними правил академічної доброчесності як невід’ємної складової системи запобігання корупції.

Оргкомітет конференції